Växlets fyrar

- Växlets norra, tillkom 1881
- Växlets södra, tillkom ? (olika uppgifter 1905 eller 1886)

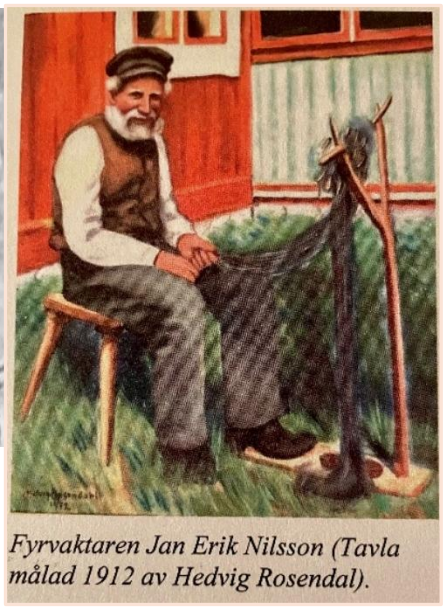
Tjänst	Tjänstgöringstid	Namn	Född	Död
Fyrvaktare	1881-1913	Jan Erik Nilsson	1845	1913
Fyrvaktare	1913-1927*)	Persson Johan Gustav	1886	1954

**) År 1927 har "yrke" i församlingsboken ändrats från "fyrvaktare" till "arrendator". Så fyrvaktartjänsten tycks ha vart indragen då.*

Efter år 1927 finns det ingen fyrvaktare angiven i församlingsboken för Länna boende på vare sig Löparö, Väringsö eller Rävsund. Den tekniska utvecklingen kan ha medfört att behovet av bemanning gradvis minskade. Möjligen utförde fiskaren Sten Persson; Rävsund (f. 1909, se nedan) vissa tjänster åt Lotsverket.

Jan Erik Nilsson

Fyrvaktaren Jan Erik Nilsson (Tavla målad 1912 av Hedvig Rosendal).

1. **Nilsson Jan Erik**

Yrke: Fyrvaktare
Fyrvaktare vid Växlets fyrar 1881-1913 (32 år).

Född Löparö, Länna, Stockholms län 1845-04-18
Död Löparö, Länna, Stockholms län 1913-08-26

Föräldrar:
Nils Jansson, 1817-1884. Yrke: hemmansägare, Löparö
Anna Ersdotter, 1819-1886. Hustru. Född i Vettershaga, Länna.

Hustru:
Kristina Katarina Jansdotter 1841-1923. Född i Bodal, Bergshamra, Länna.
Död Lindholmen, Löparö, Länna, Stockholms län. *Paret hade inga barn*.

2. Persson Johan Gustav

Född Rävsund, Väringsö, Länna, Stockholms län 1886-11-20
Död Rävsund, Väringsö, Länna, Stockholms län 1954-12-16

Yrke: Fyrvaktare. Senare arrendator.
Fyrvaktare vid Växlets fyrar från år 1913.

Föräldrar:
Persson Per-Erik, Rävsund, Länna, Stockholms län 1838-1931 yrke: fiskare
född i Husby Lyhundra.
Persson f. Karlsson, Kristina Josefina 1854-1935, född i Roslags-Kulla.

Hustru:
Persson f. Gustafsson, Jenny Katarina 1884-1954
född på Väringsö gård i Länna, Stockholms län

Barn:

Persson Gustaf Ossian Sten 1909-1972	ej fyrvaktare
Persson Jansson Karin Margareta 1910-1988	ej fyrvaktare
Persson Jansson Brita Alexandra 1911-2007	ej fyrvaktare
Persson Johan Enok Knut 1913-1930	ej fyrvaktare

Ur Wikipedia *)

Växlets fyrar

Fram till 1880 fanns bara fyrar som krävde heltids bemanning och ingen av dessa låg i Stockholms skärgårds farleder.[4] År 1881 sattes den första gasoljefyren i Stockholms skärgård ut i en träkur på skäret Växlet.[5] Den hade fast låga, med en roterande skärm som gav ett blinkande sken, för att skilja det från andra ljuskällor och den permanentades 24 september 1882.[5] Gasoljefyrar behövde tillsyn en gång i veckan vilket höll nere kostnaderna avsevärt. Fram till 1886 anlades 88 gasoljefyrar av Lotsverket, den sista på *Växlet södra*, som sköttes av deras personal eller inhyrda lokalt boende.[5] Fyrarna eldades med gasolja fram till 1889 då de ersattes med fotogendrift.[4] År 1905 fick Växlets norra fyr rött, vitt och grönt klippsken och sattes upp på bock. Den kompletterande fyren Växlet södra fick granitfundament och kropp av betong, och en acetyleneldad fyr av Gustaf Dahléns modell år 1906.[5]

Den första tillsynsmannen vid Växlet var Jan Erik Nilsson på Löparö. Han var egentligen skeppare men fick titeln ändrad till fyrvaktare i husförhörslängden år 1883. Han hade ansvaret fram till sin död 1913, då det övertogs av familjen Persson på närliggande ön Rävsund.[4]

År 1937 uppgraderades fyren till AGA-teknik och behovet för tillsyn minskade dramatiskt och togs över helt av myndigheternas personal. De drevs då med acetylen fram till 1986 då fyrarna elektrifierades.[4]

**) Uppgifterna i Wikipedia är i sin tur hämtade ur Vettershagatrakten förr i tiden 1860-1960 av Kjell Färnkvist m. fl. 2023*

Fotografier på fyrarna.

Bilder på fyrarna i äldre (ursprunglig) och nyare (nuvarande) utformning finns på fyrwiki.

Växlets södra har funnits i tre gestaltningar. Mellan de båda fyrar, äldre och nyare, som finns avbildade här fanns under många år (åtminstone under huvuddelen av 1900-talets senare del en rombformad, uppåt avsmalnande vitmålad konstruktion (utan fönster) med fyrljuset placerat ovanpå.

Växlets norra fyr. Utförande 1.

Växlets södra fyr, utförande 1.

Växlets fyrar i dagens utförande. Närmast Växlets Norra och i bakgrunden Växlets Södra.

Hedvig Rosendahl (som målat bilden av Jan-Erik Nilsson och högst sannolikt även tagit fotot av densamme) född 1867 i Kristianstad, död 1929, var en fotograf och illustratör. Hon målade motiv för jul-, nyårs- och påskkort som gavs ut av Sveriges Litografiska, Åhlén & Holm med flera. Hon tecknade serien ”Tre glada kamrater” i Dagens Nyheters avdelning "För de unga och de yngsta". Hon uppförde ett hus på Löparö ”Vår gård”, där hon vistades på somrarna i början av det förra seklet.

Adresser för Hedvig Rosendahls olika fotoateljér i Stockholm

- 1897–1899 Drottninggatan 42
- 1900–1906 Drottninggatan 42 och 51 samt 1900–1907 Malmskillnadsgatan 48 C
- 1903–1906 Upplandsgatan 45
- 1907–1910 Drottninggatan 51